

Alkohol i droge

Mladi su radoznali i žele sve da isprobaju. Za zdravlje Vašeg djeteta je svakako važno da nauči kako da se opohodi prema sredstvima koja mogu da izazovu ovisnost. Pošto je uživanje sredstava koja izazivaju ovisnost štetno za razvoj djece i mladih, Vi kao roditelj ste obavezni da obratite pažnju i da utičete na ophođenje Vašeg djeteta prema sredstvima koja izazivaju ovisnost.

- Informišite se, a informišite i svoje dijete o dejstvu i štetnosti sredstava koja izazivaju ovisnost.
- Budite svjesni zakonskih odredbi i njihovih posljedica.
- Dogovorite sa djetetom pravila o konzumiranju alkohola i drugih sredstava koja izazivaju ovisnost.
- Savjetujte dijete da se ne vozi sa osobom koja je pod uticajem alkohola ili drugih opojnih sredstava.

Zakonske odredbe	16 godina	18 godina
Posjedovanje, uživanje i preprodavanje ilegalnih droga kao što su kanabis, ekstazi, kokain itd. je u osnovi zabranjeno.		
Prodaja i davanje cigareta su dozvoljeni od 16- godina.		
Prodaja, davanje i konzumiranje piva i vina su dozvoljeni od 16- godina		
Prodaja, davanje i uživanje alkoholnih pića, alcopops-a, destilovanih etil-alkoholnih pića su odobreni od 18-godina.		

(daljnje informacije o toj temi možete pronaći u internetu na stranici www.sfa-isp.ch)

Opšta uputstva

- Pokušajte u teškim situacijama ostati u kontaktu sa djetetom.
- Pratite djetetovo ponašanje prema medijima kao što su: televizija, internet i mobilni telefon.
- Reagujte na promjene ponašanja.
- Ne izbjegavajte otvorene razgovore, samo tako možete ostvariti i ojačati povjerenje i obostrano razumjevanje kod djeteta.
- Ukoliko je potrebno, obratite se za pomoć stručnoj osobi (pogledajte dodatnu listu –stručna savjetovališta).

I pored svega:

Interesujte se za svakodnevnicu vašeg djeteta!

Izdavač:

Radna grupa "Jugend der glow-Gemeinden".

"Glow" je samostalan, inovativan, životno ekonomski prostor sa oko 100 000 stnovnika. Obuhvata osam općina: **Bassersdorf, Dietlikon, Dübendorf, Kloten, Opfikon, Rümlang, Wallisellen i Wangen-Brüttisellen.**

U radnoj grupi su članovi iz osam općina sa jednom politički angažovanom osobom kao i stručnom osobom iz oblasti za pitanja mladih. Radna grupa se bavi sveopćinskim pitanjima sa raznim temama iz oblasti za mlade i ujedno lansira različite projekte.

Ova brošura je dostupna na slijedećim jezicima: albanskom, njemačkom, engleskom, francuskom, italijanskom, portugalskom, srpskom, srpsko-hrvatsko-bosanskom, španskom, tamilskom i turskom.

(Brošure kao i mnogobrojne adrese možete pronaći u internetu na stranici www.glow.ch)

SAVJETI ZA RODITELJE

Poštovani roditelji

U prelaznom periodu odvajanja od roditeljske kuće mladi traže svoj identitet. Kao roditelj, podržite svoju djecu u tom pronalaženju sebe, tako što ćete im pružiti slobodu, a istovremeno im dati podršku i pažnju. Družite se sa svojom djecom i dogovarajte sa njima. S vremena na vrijeme budite spremni na izmjene zajednički dogovorenih pravila i sporazuma i njihovom prilagođavanju uzrastu djeteta. Ukažite djeci povjerenje, ali postavite im isto tako jasna ograničenja.

Ovaj savjetnik neka Vam bude osnova i putokaz za razgovor sa djetetom, a navedeni savjeti neka Vam koriste u svakodnevnom odgoju djeteta.

Džeparac

Djeca i mladi uče novcem da rukuju i da se ophode ukoliko mogu redovno da posjeduju jednu manju sumu novca. Zbog toga je svrsihodno mladima davati džeparac da sa njim raspolazu slobodno, kako oni žele.

Na osnovu budžetskog savjetovanja Švajcarske predlažemo Vam od petog razreda jednomjesečnu isplatu dole navedene sume:

5. i 6. razred	25.- do 30.- mjesečno
7. i 8. razred	30.- do 40.- mjesečno
9. i 10. razred	40.- do 50.- mjesečno
od 11-og razreda	50.- do 80.- mjesečno

(daljnje informacije o toj temi možete pronaći u internetu na stranici www.asb-budget.ch)

Izlazak

Važno je da sa djetetom unaprijed razjasnite slijedeća pitanja:

- Gdje ideš?
- Kako ćeš tamo otići i kako ćeš se vratiti?
- S kim ćeš se sresti?
- Kada ćeš doći kući?
- Kako sa tobom mogu da stupim u kontakt? Da li imaš kod sebe mobilni telefon i da li su baterije napunjene?

Insistirajte da se dijete pridržava dogovorenog i obavezite ga, ako ne može održati obećanje i mora da odstupa od dogovorenog vremena da Vas pravovremeno obavjesti. Stvorite uslove da sa Vama može stupiti u kontakt. Povodom izlazaka predlažemo Vam slijedeće smjernice:

	tjedno/kad nije školsko ferje	vikend i/ili školsko ferje
12-14-godišnjaci	20.00 h	22.00 h
do 16-godina	22.00 h	24.00 h

Žurke

I ovdje se isplati unaprijed djetetu postaviti pitanja:

- Tko organizuje žurku?
- Gdje se to održava?
- Koliko de čugo trajati?
- Koja odrasla osoba je odgovorna za žurku?
- Kako i kada se vraćaš kući?

Ukoliko Vam dijete ne može odgovoriti na postavljena pitanja, preporučujemo Vam da ga odvratite od izlaska.

Mobilni telefon

U hitnim slučajevima mobilni telefon može da pruži sigurnost i da mnogo pomogne. Pored svega omogućava da mladi između sebe kontaktiraju, a i kontakt između Vas i djeteta. Ovdje Vam preporučujemo slijedeće:

- "Prepaid" kartice umjesto ugovora- tako se potrošnja bolje kontroliše.
- "Prepaid" kartice uvijek u isto vrijeme napuniti (npr. na početku mjeseca).
- Ako želite da novčano učestvujete u dopuni kartice, preporučuje se traženje protivusluge od djeteta.

(daljnje informacije o toj temi možete pronaći u internetu na stranici www.zischtig.ch)

Televizija, računar, "Playstation"

- Nemojte odobravati pornografske i nasiljem prožete igrice, internet stranice ili filmove.
- Kod DVD-a i kompjuterskih igrica, obratite strogo pažnju na starosna ograničenja.
- Dogovorite pravila o maksimalnom vremenu gledanja, dnevno ili sedmično.
- Omogućite sebi da u svako doba kod djeteta možete pratiti i kontrolirati konzumiranje medija.
- Dogovorite pravila povodom sadržaja i posjećivanja web-stranica.
- Instalirajte internet filter.
- Općenito, lični podaci i slike ne bi trebali da se stavljaju u internet. Objasnite djetetu posljedice od toga.

(daljnje informacije o toj temi možete pronaći u internetu na stranici www.zischtig.ch)